

Metsätuhot pikasilmäyksellä – aamukahvit

**Juuret
tiedossa**

Kasvua metsien ilmastoratkaisuista

Elinvoimakeskus

LAPIN AMK⁷
Lapland University of Applied Sciences

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

Tervetuloa!

Metsätuho pikasilmäyksellä aamukahvit klo 9.00–9.30

Metsät murroksessa–metsiköiden alueelliset erityispiirteet (MURME) hanke
Rahoitus: Juuret tiedossa –hankekokonaisuus. Hanke on osa vuosina 2025–2027 toteutettavaa Metsien kasvun ja hiilinielujen vahvistamisen toimenpidepakettia.

Rahoittaja: Lapin elinvoimakeskus

Toteuttajat: Lapin amk päätoteuttaja ja Kaakkois-Suomen amk (Xamk) osatoteuttaja

Hankeaika: 1.4.2026–30.9.2027

MURME- hanke keskittyy ilmastonmuutokseen sopeutuvaan ja kestävään metsänhoitoon eri puolilla Suomea. Teemoina ovat metsänkäsittelyratkaisut, metsätuhoriskit ja niihin varautuminen sekä alueelliset erot metsien hoidossa Pohjois- ja Etelä-Suomessa. Erityistä huomiota kiinnitetään metsien monimuotoisuuteen, vesiensuojeluun sekä riista- ja porotalouden vaikutuksiin pohjoisissa metsissä.

**Juuret
tiedossa**

Kasvua metsien ilmastonratkaisusta

METSÄTUHOJEN TUNNISTUS

Sisältö

Mikä on metsätuho?

Miksi tuhot ovat ajankohtainen asia?

Miten tuhoja tunnistetaan?

Metsätuhojen tunnistus –verkko-opintojakso

Elinvoimakeskus

LAPIN AMK
Lapland University of Applied Sciences

XAMK

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

Metsätuho

Metsätuho tai puustotuho

- Tappaa puita tai puustoa esim. kirjanpainaja tai männynjuurikäöpä
- Alentaa metsän kasvua esim. ytimennävertäjät
- Alentaa puiden tai metsän laatua esim. hirvi
- Pilaa puuaineen esim. havutikaskuoriainen
- Vaikeuttaa metsän uudistumista esim. käpykoisa, kuusentuomiruoste
- Pilaa maisemaa esim. myrsky, metsäpalo

Tuhojen ajankohtaisuus

Ilmastonmuutos etenee - esimerkkejä, miten lämpeneminen liittyy metsiin

- Kasvukausi alkaa aikaisemmin ja jatkuu pidempään
  - Sienten rihmastot alkavat kasvaa aikaisemmin
  - Hyönteiset heräävät parveilemaan aikaisemmin ja voivat lisääntyä useammin
- Kasvavat lämpösummat
  - Lajit selviytyvät paremmin ja leviävät pohjoisemmaksi, ml. vieraslajit
- Leudot talvet
  - Ei routaa -> tuulituhoja, korjuuvaurioita
- Kuumat kuivat kesät
  - Puut ovat heikoimpia
  - Hyönteisten yksilönkehitys nopeutuu

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

Tuhojen tunnistaminen

On monenlaisia keinoja aina silmämääräisistä havainnoista mikroskoopilla tehtävään tunnistukseen.

- Itse eliö - hyönteinen, eläin, kääpä, itiöpesäke...
- Syömäkuvio - kuvion muoto ja sijainti
- Kasvannainen - äkämä silmussa tai oksassa
- Itiöpesäke - neulasessa, rungossa, lehdissä..
- Koro – rungossa, oksassa
- Purukasa – rungolla, puun juurella
- Sienirihmasto – rungossa, juuressa
- Kääpä - rungolla
- Neulasten tai lehtien ulkonäkö
- Jätökset - maassa tai puussa
- Puun puolustautuminen
- .....

Syömäkuvio - voi olla kuoren alla rungossa, kuoressa tai puuaineessa

kirjanpainaja ja
havutikaskuoriainen

Syöntijälki rungossa tai jäljet kuoren pinnalla

hirvi – koivunmantokuoriainen - peltomyyrä

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

Äkämä

pihkakääriäinen - isohavukirva

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

Itiöpesäkkeet neulasissa tai lehdissä tai niiden poikkeava ulkonäkö

kuusensuopursuruoste - männynneulasruoste - kuusenjuovakariste - koivunruoste

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

Korot rungossa

männyntervasroso ja
mustakoro

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

Puun latvuksen epämääräinen ulkonäkö

vaakanävertäjä

männyntervasroso (kuva: Janne Kansonen)

kuusentähkikirjaaja (kuva: Kasper Heikkinen)

metsämyyrä/hirvi

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

Purukasat

kirjanpainaja - käpykoisa - havutikaskuoriainen

Rihmastosta

Mesisieni –
tummaa kengän
nauhoja muistuttavaa
rihmastoa ja
vaaleaa kelmumaista
rihmastoa

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

Käävät

kantokääpä - taulakääpä - pöckelökääpä

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

Jätökset

kirjokudospistiäinen - hirvi -

Itse otukset - eläin, hyönteiset, toukka, kotelo, muna

jättiläpuupistiäinen - havukantojäärä - ruskomäntypistiäinen

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

Puiden puolustautuminen

pihkavuoto – korjuuvaurio -

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

Parhaat bongauspaikat

Aukkojen reunojen kaatuneet puut

Tuulenkaadot metsissä

Puutavaravarastot teiden varsilla

Kansallispuistot ja luonnonsuojelualueet – vanhat metsät

Taimikot

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

Tuhojen tunnistaminen

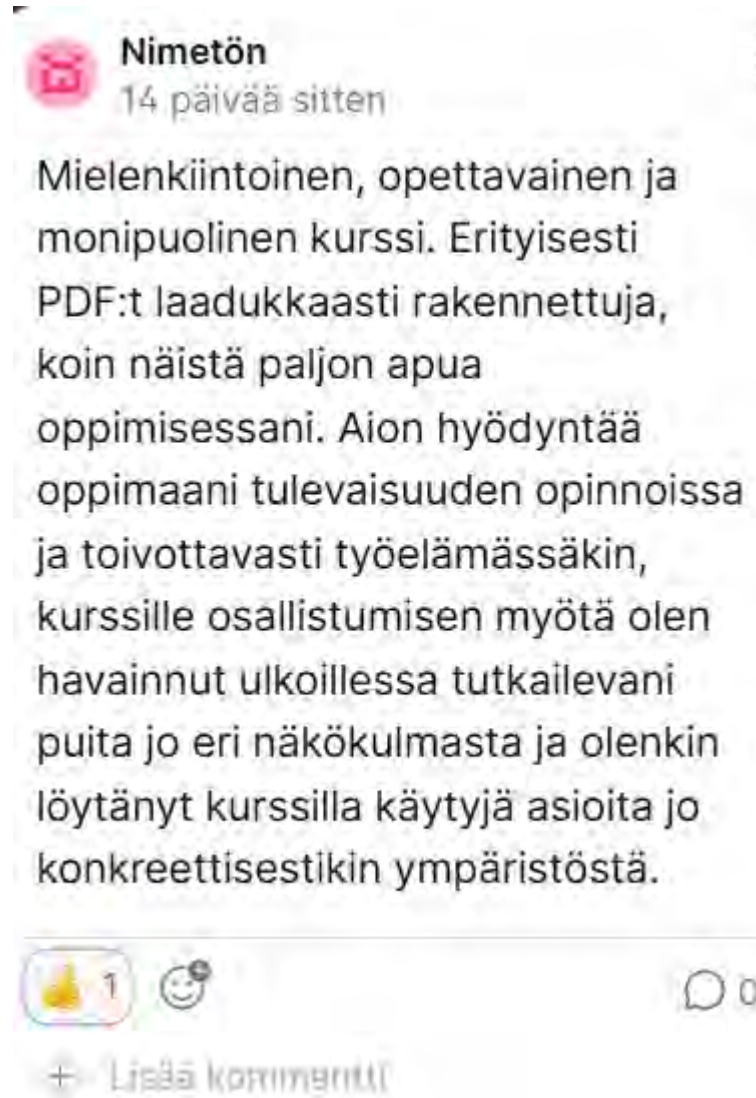
On tärkeää, jotta pystytään reagoimaan ennen kuin tuho pääsee laajenemaan

- Seuranta
  - Luonnonvarakeskus ja Suomen metsäkeskus seuraavat tuhoja mm. kirjapainajaseuranta, havununnaseuranta
  - Valtakunnan metsien inventointi
  - Kansalaishavainnot
- [Metsätuhojen tunnistus – verkko-opintopaketti](#)
  - Xamkin Pulsessa ilmainen 2 op:n verkko-opintopaketti metsätuhojen tunnistamiseen

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

Palautteita

Kiitos mielenkiinnosta! Kysymyksiä ja kommentteja?

Kirsi Itkonen,
Oppiva Luva -hankkeen projektipäällikkö
kirsi.itkonen@xamk.fi
040-842 0623

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Tunne huomisen.